

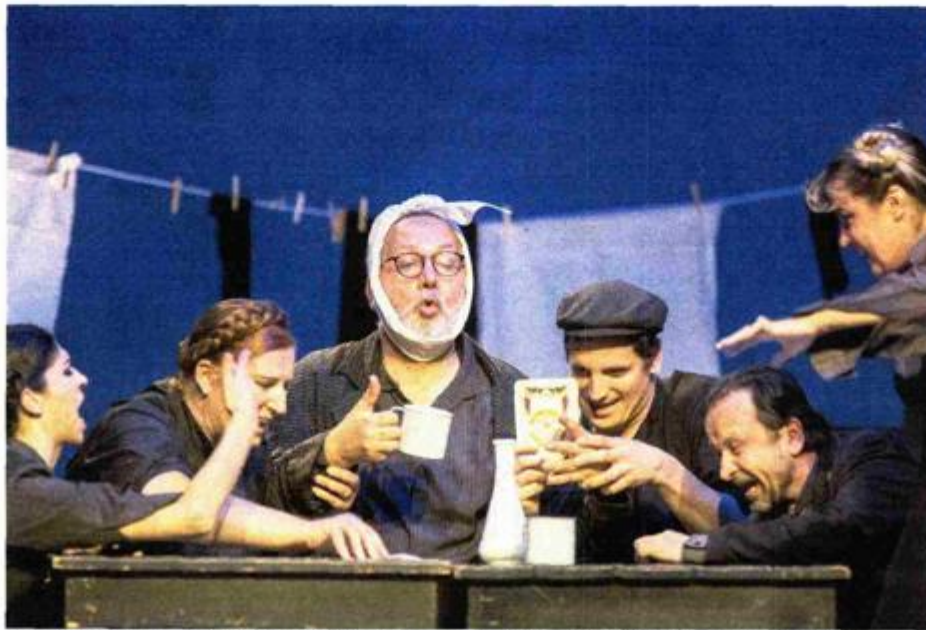
OL' SMO ZA JEDAN DAN ILI POSVETA MARKU UVODIĆU U ADAPTACIJI I REŽIJI TRPIMIRA JURKIĆA, HNK U SPLITU

I smij i suze

U polutami pozornice, između jedne velike ponistre i jedne balature, razapeta je tiramola s lancunima i bjankarijom, dok glumci poput Pirandellovih osoba izranjaju na svjetlo. Dočekaju ih zvuci gitare i oni svijeni u klapskom luku započinju svoju odu jednom splitskom dvoru, „dvoru o' čakul“, poprištu ljudskih svađa danju, a noću borilištu pantagana i maški, gdje u ranjutarnjem kukurijekanju pijetlova čoviku i tovaru započinje put od grada do polja... a nama tako započinje predstava ispletana od desetak priča Marka Uvodića Splićanina kojom HNK Split obilježava 140 godina od rođenja i 70 godina od smrti hrvatskoga novinara i književnika.

U adaptaciji i režiji Trpimira Jurkića i suradnji u režiji Gorana Golovka povezane su u izvedbenu cjelinu premijerne splitske haenkaovske predstave *Ol' smo za jedan dan ili Posveta Marku Uvodiću*, prikazane 22. prosinca, priče *Dvor o' čakul*, *Žalovanje*, *Sritni su bili*, *Za pošteno priživiti*, *Mare Ajduk*, *Ča smo na ovon svitu*, *Mrtaški postoli*, *Sproved jednoga diteta*, *Kako se Split budi...* U njima se prema riječima redatelja htjelo „kroz krhotine lica i događaja dozvati istinu jednog grada“, što i sam Uvodić na početku jedne od svojih novela kaže: „sve ovo ča ću van ispričati, sve se dogodilo, sve je istina. Jerbo da sve ovo ni istina, ne bi vajalo ništa!“

Glumci su preuzeli zahtjevnju zadaću iznijeti toliko različitih uloga koliko je i priča, kao i onu pripovjedača koja se brzo izmjenjuje s ulogama i kao upada u samu radnju ili je brzo nadopunjuje odnosno tumači, dok sama radnja zastane u zamrznutom kadru. U toj zadaći su svi kao ansambl i svatko pojedinačno iznimno uspješni, britkom

Uigrani glumački ansambl dojmljivo prenosi Uvodićeve priče na veliku pozornicu splitskoga HNK-a

splitskom čakavštinom pretačući iz priče u priču zaplete i raspote kao što se u njima toči vino i rakija, obilno i uvijek iznova. U svakoj priči to je vino kao melem bijedi života, začinjuje rođenja i krštenja kao i žalovanja, krijepi u surovosti života, „izvlači tugu iz čovika“. Vino zapravo znači veselje, znači ono što strši s pozornice u opreci današnjem Splitu u kojem se mahom izgubilo, naravno ne zato što nedostaje vina, nego što nedostaje one blizine i druženja koje je pratilo sva ta rođenja, krštenja i žalovanja. Stoga je i pozornost publike bila to jača što joj je više u sjećanje dolazio taj svijet kojeg više nema: čakule u dvoru pod tiramolama, nevolje muža i sina koji se dovijaju kako poslije večere uteći na druženje u konobu; maj-

ka kojoj je umrlo i deveto dijete, a otac ga šutke nosi na ukop i opet se vraća na posao; dvoje zaljubljenih koji cijeli život igraju lutriju i sanjaju putovanja i s tim snovima su sretni, a zgoditak dobiju tek pred kraj života; pogrebnički koji nikako da nađu nekog bolje stojećeg pokojnika kako bi mu uzeli cipele...

U glumačkom umijeću prednjačile su Arijana Čulina, koja u svim ulogama daje puninu i govoreći i pjevajući, a u humoru zadržava neku ozbiljnost kojom opominje, i Snježana Sinovčić Šiškov s iznimnom izvedbom kume Dujke.

Nenad Srdelić i Trpimir Jurkić u svojim se likovima udomaćuju vješto i lako, osobito kada treba zaći u splitske oridinale.

Mlade glumačke snage velikim koracima prate svoje starije kolege: Stipe Radoja i Petra Kovačić Pavlina svojim su parom zaljubljenih koji cijeli život igraju lutriju izmamili i „suze i smij“, dok je Monika Vuco pomalo suzdržano, ali ne manje uvjerljivo iznijela svoje uloge.

U vječnoj razapetosti između slatkog i gorkog u životu „malog čovika“ igrali su sve uloge nadahnuto i s pravom mjerom karakternih i emotivnih preobražaja.

Glazbu Nele Bujas Luketić na sceni na gitari izvodi Domagoj Mijić, čineći tako radnju gipkom i naglašavajući sreću i tugu kojom su natopljene ove životne priče.

Redatelj vješto povezuje priče pjevanim stihovima kojima je sam autor, a likovi u svakoj priči u ključnom su trenutku „litretani“, uslikani, i velike crno-bijele fotografije polako zamijene rublje na tiramoli, nižući tako slikopis predstave koju zaključuje projekcija noćnog Splita na preostalim lancunima.

U crno-bijeloj scenografiji kao i (pretežno) crnim kostimima ocrtava se suprotnost smijeha i smrti, iako je razdjelna crta tako tanka da голу činjeničnost smrti često nadvlada smijeh kao zvonka potvrda da kraj ne može biti u crnoj zemlji. Stoga i tragičnost smrti brzo blijedi u okretnoj igri života.

Stihovi nas tako vraćaju na potku ovih težačkih duša da je život „za živiti“ iako se ne zna „ča smo na ovon svitu“, jer „sve je crna zemlja“, i dok ih taj život tuče sa svih strana, oni upornošću tovara ponavljaju „ol' smo za jedan dan? Nismo!“.

DUNJA VUSIO